

TAKTO OZNAČENÝ TEXT JE POUZE VYSVĚTLUJÍCÍ, NEPIŠTE SI JEJ

- jedná se o poslední učivo tohoto školního roku
- příští týden bude už jen shrnutí toho, co jste se na základní škole učili
- informace týkající se slavných osobností si nepřepisujte, pokud máte možnost, tak si pouze vytiskněte (pokud nemáte možnost, tak si aspoň přečtěte)

SLAVNÍ FYZICI

- ti nejlepší z nejlepších mohou být oceněni Nobelovou cenou za fyziku
 - udělována od roku 1901
 - laureát Nobelovy ceny = ten, kdo získal Nobelovu cenu (laureát je obecné označení pro člověka, který získal nějaké ocenění)
 - Nobelovu cenu získali i 2 čeští zástupci:
 - Jaroslav Heyrovský - 1959 za chemii
 - Jaroslav Seifert - 1984 za literaturu

Wilhelm Conrad Röntgen (1845 - 1923)

- německý fyzik
- objevitel paprsků X (Roentgenovo záření) - krátkovlnné, životu nebezpečné elektromagnetické záření (využití nejen v lékařství)
- 1901 obdržel jako první Nobelovu cenu za fyziku

Henri Antoine Becquerel (1852 - 1908)

- francouzský fyzik
- objevil radioaktivitu ve smolinci
- po něm pojmenována jednotka radioaktivity
- spolu s Marie a Pierre Currieovi v roce 1903 získali Nobelovu cenu

Gabriel Lippmann (1845 - 1921)

- francouzský fyzik
- 1908 Nobelova cena za fyziku - za výrobu první barevné fotografické desky

Guglielmo Marconi (1874 - 1937)

- 12. prosince 1901 jako první poslal radiový signál přes Atlantický oceán
- 1909 spolu s Ferdinandem Brownem získal Nobelovu cenu za bezdrátové vysílání

Albert Einstein (1879 - 1955)

- německo-americký fyzik
- v roce 1905 navrhl speciální **teorii relativity** (týká se částic pohybujících se vysokými rychlostmi)
- 1921 Nobelova cena za fyziku - za vysvětlení fotoelektrického jevu

jeden z nejvýznamnějších teoretických fyziků 20. stol., přesto Nobelovu cenu nikdy nezískal

Stephen Hawking (1942 - 2018)

- britský teoretický fyzik
- objasnil vývoj Vesmíru (Velký třesk)
- studoval teorii černých děr
- autorem několika mimořádně kvalitních populárních knih (například Stručná historie času)

ČEŠTÍ FYZICI

Prokop Diviš (1698 - 1765)

- jeden z prvních průkopníků v poznání elektrické energie u nás
- vynálezce bleskosvodu (hromosvod není správný název - hrom je pouze akustický projev blesku)
- používal elektřinu i k léčení lidí
- vynalezl elektrický strunný nástroj

Ernst Mach (1838 - 1916)

- patří k nejvýznamnějším osobnostem vědy druhé poloviny 19. stol.
- zkoumal oblasti experimentální fyziky (jeho myšlenky posloužily Albertu Einsteinovi jako základ obecné relativity)
- na jeho počest uděluje Akademie věd ČR Čestnou oborovou medaili Ernsta Macha vynikajícím domácím i zahraničním vědcům v oboru fyzikálních věd
- tzv. Machovo číslo (poměr rychlosti tělesa a rychlosti zvuku)

František Křižík (1847 - 1941)

- významný český elektrotechnik a vynálezce
- zasloužil se o rozvoj českého elektrotechnického průmyslu
- vynalezl samočinný regulátor elektrické obloukové lampy (v obloukové lampě se používaly uhlíkové elektrody, které postupně uhořívaly a musely se pravidelně znovu přenastavit)
- projektoval první elektrickou dráhu v Praze a meziměstskou elektrickou dráhu Tábor - Bechyně

Viktor Kaplan (1876 - 1934)

- vynálezce vodní rychloběžné turbíny (označení Kaplanova turbína) pro velké výkony a malé spády vody

František Běhounek (1898 - 1973)

- známější spíše jako spisovatel, byl ale i fyzik
- věnoval se radiaci a možnosti využití radioaktivního záření k lékařským účelům

Emil Kolben (1862 - 1943)

- během pobytu v USA (1887 - 1892) spolupracoval s Edisonem a Teslou
- zkoumal střídavý elektrický proud
- zabýval konstrukcí třífázových elektromotorů

- 1896 založil továrnu Kolben a spol., v roce 1927 se přidala továrna Breitfeld-Daněk, a.s. ⇒ vznikla známá ČKD (Českomoravská-Kolben-Daněk, a.s.)